

עין משפט
גד מצוה

בד א מיי פ"ה מה' תרומות הלכה טז:
בב ב מיי שם הלכה ג:
בג ב מיי פ"א מה' תמרים הלכה ב:
בד ד מיי פט"ו מה' אסורי ביאה הל' כב סמג לאוין קבא טוש"ע אש"ע פ"ד פט"ף טז:

בח ה מיי פ"א מה' גירושין הלכה ד סמג גירושין טוש"ע שם סימן קנא ס"ב:
בבג ו מיי פ"א מה' נהלות הלכה ח:
ל ד מיי פכ"ד מה' סנהדרין הלכה ו סמג לאוין רמ טוש"ע ח"מ סימן ב:

לא ח מיי פ"ג מהלכות אכל הלכה ח סמג לאוין רלה טוש"ע י"ד סימן שעד פט"ף ג:

תוספות ישנים

עד שיזאף עליה תרומה ומעשר ממקום אחר. וזו"ת אמאי לא מפריש מיניה וביה וי"ל דאמי למימר שהמותר חולין ואמי למימר דשריא לשראל לטבול היא אסורה מדרבנן דהא תרומה היא ופ"ה והא דלא אמרינן משאלי נקוב על הנקוב עד שיזאף עליה תרומה ומעשר ממקום אחר. שאני הכס שנותנין לטבול שאני נקוב והוה פטור ואין עליו דין טבל אבל הכא שנתן לטבול את שהוא מן הנקוב והוה טבל גמור לא תחלל לטבול עד שירפיש עליו תרומה ומעשר ממקום אחר:
דבדאורייתא תרומה מעלת דבר' אלעאי וכו' ומי"מ במזיד אין תרומתו תרומה דכפי' לעיל:
ואם אינו קדוש נשיאות חטא למח. וזו"ת משום דעבר אמתולה דרחתמנא דה"י איכא מ"ד פסיק' (ד"ה)

דמטריה כל מלתא דלמנר רחתמנא לא מעביד אי עביד מהני דאי לא מהני אמאי לקי ורבה אמר לא מהני ואלמאי לקי משום דעבר אמתמנא דרחתמנא. וי"ל דמי"מ אם אינו קדוש כלל הוא קרי ליה נשיאות חטא דנשיאות חטא משמע שהאסור לעולם עליו ואי לא הוה קדוש כלל אי"כ נר"ך לחזור ולתרום כי את שחרש מתחלה אינו קדוש כלל (א) כיון דלא ידעו לה אידי קריא ולא עני לה. פי' לעיל גבי יש חופה לטפולת. וזו"ת משמע הכא דמטמא לה אף כי יש אחריס שיכולים לעסוק בה. וזמנה דאמרי' בניור (מן). צמת מזהו אם יש ישראל [מיר] וכהן יטמא יטחלל ואל יטמא כהן. וזה"י יתעסקו בה קריבים ולא צנלה שהוא כהן וגרסה דהכא קאמר דמטמא לה משום דהכמים שווה כמת מזהו שאין לו קוברין אלא (ב) הוה דב"ד יובלין לעקור דבר מן התורה כי הכא שיש טעם גדול בדבר דלא ירית לה אכ ומפסיד דעו ואין זה חשיב עקירה:

^[א] פי' חוס' קדושין (מ"ו) ד"ה אם ובתמורה (ה') ד"ה אם שמי' בדרך אחר.

^[ב] חז"ל צ"ל אלא התרין לטעם זה דל"היא אין יובלין ב"ד לעקור דבר מה"י רק דהא שיש טעם גדול וכו'.

פטו:

דאיכא נשיאות חטא אבל בשוגג הוי תרומה וזו"ת ומאי נפקא לן מינה צמן הטמא על הטהור במאי דהוי תרומה ואין נר"ך לחזור ולתקן ההיא גריוא והא בכל ענין אסור באכילה וי"ל דנפקא לן מינה לענין הסקה דמותר להסיק בתרומה טמאה ואין מדליקין בטבל טמא כדאמרינן בפרק צמה מדליקין (שבת דף כו. וס):
ולא תאבד בו'. פירש ריב"ן דלא הוי תרומה אלא לענין שיתנה לכהן ולא לדבר אחר שאינה אסורה לזרים ואין נראה לר"י דכיון דפוטרת שאין נקוב דחייב בתרומה מדרבנן הכי נמי תרומה מדרבנן כמו צמן שאין נקוב על שאינו נקוב:
במקום אחר. אמר ר"י דמינייה וציה לא משום דלא לימי לאיכל השירים לזרים כיון שקרא לעלי שם מעשר לא יזהרו עליו לשומרו צמורת תרומה וכולה גריוא מדרבנן תרומה דהא מיתקין ציה דשאין נקוב:

בקומתה. פי' בקונטרס שגיע לפירקה
וצהצאת שערות ואין הלשון משמע כן דאם כן ה"ל למימר משתגדיל אלא אר"י משמעמוד בקומתה היינו שגרלות גדולה קצת אע"פ שעדיין לא הגיעה לפירקה לפי שגרלות כאשמו אבל כל זמן שגרלות קטנה היו נראים דברי חכמים כמו חוכא ואיטולולא אם היה יורשה:

דלא נבנסה לחופה. דקס"ד דכי היכי דצ"ה לא צעו עמידת קומה דצ"ש הכי נמי לא צעו צית שמאי שתכנס נפשה בצית הלל:
משתעמוד בקומתה ותבנם לחופה. והוא הדין אם נכנסה לחופה וזו"ת כ עמדה בקומתה דמהניא חופה שצקטנות דמ"ש מקידושין דמהנו כשהיו צקטנות ואחר כך עמדה בקומתה:
משתגדיר' ותבע'. וזו"ת אכתי כיון דאין

מעשה קטן כלום היכי מהניא חופה שהיתה צקטנות וי"ל דכיון שהיא צציתו של צעל הויה כמסירה לחופה וכשצועל צגדלות לשם קידושין ואפילו את"ל צביאה אירוסין עושה חשונה מיד כנשואה מידי דהוה אהיה לו חצר כדרך ונכנסה עמו לשם נישואין אי נמי כיון שהקידושין צגדלות וארוסה אוללת בתרומה דבר תורה מהניא הכא חופה שהיתה צקטנות דליכא למיחש לסימפון ולא לדעולא כיון שהיא צצית צעלה וטעמא דיורשה משום דהוי הפקר צ"ד דהיה הפקר:
שהפקר ב"ד היה הפקר. אבל מן הטמא על הטהור

ליכא למימר דאפקוה מרשומיה צשעת הפרשה כיון דצתר הכי נמי שלו הוא ועליו לתקנו:
כיון דלא ירתי דה

קרי וזא ענו דה. משמע דכל

היכא דירית לה מטמא לה דהוי מטמא למת מזהו ולפי זה אלמנה לכ"ג גרושה וחלוזה לכהן הדיוט לא ירית לה מדאמר (לקמן דף ס): ואין מטמא לאשתו פסולה דאי הוה ירית לה הוה מטמא לה כמו למת מזהו ומיהו על כרחך לאו הא צבה תליא דהא נשאת על פי צ"ד ואח"כ צא צעלה אמרי' דאין מטמא ^(א) אע"ג דצעלה הראשון יורשה לדלידיה לא קנסו ואע"ג דאין זכאי צמציאתה וצמעשה ידיה היינו משום קנס ידיה אבל ירשה אמאי ליפסיד צעל ועוד דא"כ כהן גדול וזויר יטמאוו לקרוביהם ולכל מורשיהם כשאין יורש אלא הם וכן לנשיהם ועוד למ"ד (כתובות דף פג). ירושה צעל דאורייתא אמאי אינטידיך קרא שהצעל מטמא לאשתו פשיטא דמת מזהו

היא וגראה לר"י דמשום דירית לה לא הויה מת מזהו אלא משום דיש כח ציד חכמים לעקור דבר שהוא מן התורה דצבר הדומה כדפירשתי לעיל דכיון דלא ירתי לה דומה למת מזהו ומיהו אינה מת מזהו גמור וכן נראה דאי משום דהויה מת מזהו גמור מטמא לה אם כן היאך יטמא לה צמקום שיש ישראל דהא צמת מזהו אם יש ישראל וכהן אמרינן בניור (דף מ.) ויטמא ישראל ואל יטמא כהן וצינשואי קטנה דהווי דרבנן משמע דמטמא כשאר צעל שמיטמא לאשתו דאורייתא אם יש שם כמה ישראל ומדאמר לקמן (דף ס): נמי ולא זה חוה מיפר נדריה משום דתתגנה ותתגנה אין להזכיח דאין מיפר לאשתו פסולה כגון אלמנה לכהן

האשה רבה פרק עשירי יבמות

מאי שנא מהא דסנן. לא תאכל לכהן עד שימן על סאה זו תרומה ומעשר ממקום אחר דמחזקינן ליה בטבל גמור ^(א) ויכאן כמו כן לא היה לימן לכהן שמה ישרוף טבל טמא ואסור להדליקו כדמוכח בפרק צמה מדליקין (שבת כו.):
שאי הכא. צטמא וטהור דמדאורייתא תרומה מעלייתא היא. אבל מן הנקוב על

שאין נקוב היה ליה מהחיוצ על הפטור וכיון דאפטור קא מפריש לא חייל עלה שם תרומה הלכך טבל הוא ואסור אף לכהן ורבנן הוא דגזרי למתצה לכהן הואיל וקרא עליה שם תרומה וישראל זה שנתנה נר"ך להפריש עלה תרומה ומעשר ואין נר"ך לחזור ולהפריש ממנה שאין נקוב דתרומה דיניה מדרבנן היא והא אפריש עליה. ומן שאין נקוב על הנקוב דאמרינן לעיל תרומה היא ומותר לכהן דהוה ליה מן הפטור על החיוצ הלכך אע"ג דהא דאפריש עלה לא מיפטר צהך תרומה ולא חייל עליה שם תרומה אפי' הכי לא אמרי' לא תאכל כו' דהא לא איכפת לן אי אכל לה כהן בטבל דאין עליה דין טבל ותרומה כו':
ולא סשאו. הא אם לא תרימו מן המזבחר טשאו חטא ואם אינו קדוש נשיאות חטא למה:
לאוסרו צנס ישראל. וקנסא צעלמא הוא ולהחמיר ולעשות סייג לתורה ואין זו עקירה אבל להקל על דברי תורה עקירה היא:
אם אשמו קטנה. אם מתה ולא אמרינן שמה עמידה היתה למאן ואשכחנא דלאא אשמו הואי וציטומה עסקינן:
משמעמוד בקומסה. כשתגיע בפרקה צשנים וצהצאת שער:
ואע"ג דלא נכנסה לחופה. והא קי"ל (לעיל דף כט):

אפי' צגדולה אשמו ארוסה לא אונן
ולא מיטמא לה ממה אין יורשה:
והאמר ר' אליעזר אין מעשה קטנה כלום. בפרק צ"ש (לקמן סה):
מדאורייתא אצנו ירים לה. כלומר קרובי האב ירמי לה דנישואי קטנה מדרבנן נינהו משום שלא ינהגו בה מנהג הפקר כדאמר צחרש שנשא פקחה (לקמן קיב):
אבל תורה לא ויכתה לקדש את הבת
לא לאמה ולא לאמהי:
הפקר צ"ד הפקר. וכל מידי דממנוגא לאו עקירה היא:
כל אשר לא יצא וגו'. צספיר עזרא:
וראשי האצנים למטות. הוה ליה למכתב וראשי מטות צני ישראל:
אכל

יחרם כל רבושוו והוא יבדל מקהל הגולה ר' אלעזר
אמר מהבא צאלה הנחלות אשר נחלו אלעזר הכהן ויהושע בן נון וראשי האבות למטות בני ישראל וכי מה ענין ראשים אצל אבות אלא לומר לך מה אבות מנחילין בניהם כל מה שירצו אף ראשים מנחילין את העם כל מה שירצו ומיטמא לה והא הבא דמדאורייתא אביה מיטמא לה ומדרבנן מיטמא לה בעל משום דהויא לה מת מצוה ומי הוי מת מצוה והתניא ^(א) האי זהו מת מצוה כל שאין לו קוברין קורא ואחרים עונין אותו אין זה מת מצוה הבא גמי כיון דלא ירתי לה קריא ולא עגו לה ואובללת

ואין ^(א) אע"ג דבעלה הראשון יורשה לדלידיה לא קנסו ואע"ג דאין זכאי צמציאתה וצמעשה ידיה היינו משום קנס ידיה אלא ירשה אמאי ליפסיד צעל ועוד דא"כ כהן גדול וזויר יטמאוו לקרוביהם ולכל מורשיהם כשאין יורש אלא הם וכן לנשיהם ועוד למ"ד (כתובות דף פג). ירושה צעל דאורייתא אמאי אינטידיך קרא שהצעל מטמא לאשתו פשיטא דמת מזהו היא וגראה לר"י דמשום דירית לה לא הויה מת מזהו אלא משום דיש כח ציד חכמים לעקור דבר שהוא מן התורה דצבר הדומה כדפירשתי לעיל דכיון דלא ירתי לה דומה למת מזהו ומיהו אינה מת מזהו גמור וכן נראה דאי משום דהויה מת מזהו גמור מטמא לה אם כן היאך יטמא לה צמקום שיש ישראל דהא צמת מזהו אם יש ישראל וכהן אמרינן בניור (דף מ.) ויטמא ישראל ואל יטמא כהן וצינשואי קטנה דהווי דרבנן משמע דמטמא כשאר צעל שמיטמא לאשתו דאורייתא אם יש שם כמה ישראל ומדאמר לקמן (דף ס): נמי ולא זה חוה מיפר נדריה משום דתתגנה ותתגנה אין להזכיח דאין מיפר לאשתו פסולה כגון אלמנה לכהן

מסורת הש"ס

(א) דמאי פ"ה מ"י וקדושין (מ.) א. תמורה ה. צ"מ ט. צ"ב פד: קמג. קדושין מו. א. כתובות קא. לקמן קו: (וקמג.) ד. גיטין לו: שקלים ג. ט. עירובין ח: מיר מג. ו. ס"א, ו. וולתא הכי להדיא אלא דלמי מכה מכ"ש וקי"ו וע' מ"ש מו' דכריהם צימר ציאר תמאל צמיר מג: ד"ה והא מת מזהו.

תורה אור השלם

1. ולא תשאו עֲלֵיו חטא בְּדִרְמָתוֹ אֶת חֲלָבֹו מִמֶּנּוּ וְאֶת קֹדְשֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא תִחַלְלוּ וְלֹא תִמָּוֶת: במדבר יח לב
2. וְכָל אֲשֶׁר לֹא יָבֹאוּ לְשִׁלְשֶׁת הַיָּמִים בְּעֶצֶת הַיָּרֵדִים וְהַזִּקְנִים וְהָרָם כָּל רְבוּשֹׁו וְהָיוּ יָבֹדִל מִקְהַל הַגּוֹלָה:

עזרא י ח
3. אֵלֶּה הַחֻלּוֹת אֲשֶׁר נִחְלוּ אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וַיהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון וְרָאשֵׁי הָאָבוֹת לַמִּטּוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּגִדְלָם בְּשֻׁלָּה לִפְנֵי יְיָ פָּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וַיְבָדֻל מִחֻלָּה אֶת הָאָרֶץ:
יהושע יט גא

גליון הש"ס

גכ' והא זכא ויבדאורי' וכו'. עיי' כתובות דף קא. מוס' ד"ה ובהפלת נדריה:

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה כיון וכו' דאין מיטמא לה אע"ג:

מוסף רש"י

מן הנקוב על שאין נקוב. דהוה ליה מן החיוצ על הפטור. תרומתו תרומה. שאין כסכן חייב להחזירה. ולא תאכל. לכהן. דהא טבל גמור הוא שלא חל שם תרומה עליה שהי צבטיל דבר פטור הפרישה ועצל אסור אף לכהן. עד שירציא עליה תרומה ומעשר ממקום אחר. והאי ממקום אחר לאו דוקא. דהוא הדין אם מפריש עליה מניה וביה ולא תשאו (קדושין טו). וכל תשאו עליו חטא בהרימכם את חלבו. צהרימס את חלבו לא תשאו חטא. הא אם תרימו את הכעה שבו תשאו חטא (קדושין טו). שהתרומה תתקדש כמו שהיא רע ואין תקנה להחליפה ולא לחזור ולתרום (רשב"ם ב"ב פד). שלא עשית מזה מן המוכתר (שם קמג). נשיאות חטא למה. הא לא עבד ולא מידי ויחזור ויחרסו מן העשה (שם וסס). אין מעשה קטנה כלום. דכמי שלא נשאת דמי (קטן קס).